

Nuuk, 10. september 2026

Orientering nr. 16/2026

Statsministerbesøg, styrket EU-samarbejde og rigsmøde i Nuuk

Statsminister Mette Frederiksen besøgte Nuuk den 6.-8. september 2026 i forbindelse med Europa-Kommissionens formand Ursula von der Leyens besøg, det halvårslige rigsmøde samt mødet i Udenrigs, Sikkerheds- og Forsvarspolitisk Kontaktudvalg.

Formanden for Naalakkersuisut, Jens-Frederik Nielsen (DEM), og Ursula von der Leyen præsenterede den 8. september en fornyet samarbejdsaftale mellem Grønland og EU. Ifølge KNR samme dag omfatter den nye samarbejdsaftale omkring 200 mio. euro til bl.a. kritiske råmaterialer, turisme, boliger, energi og forskning. Europa-kommissær Jozef Síkela oplyste til KNR forud for præsentationen, at aftalen er første del af et bredere samarbejde, og at flere konkrete delaftaler ventes over de kommende to år. Et første resultat, som blev præsenteret den 7. september, er en aftale mellem Grønland, Danmark og EU til forbedrede satellitforbindelser, som i første omgang øger kapaciteten i Qaanaaq og også skal omfatte Savissivik, Ittoqqortoormiit og Tasiilaq. Naleraqs formand, Pele Broberg (NAL), reagerede på aftalen den 8. september 2026 med ordene: *"... jeg ser hvordan Naalakkersuisut falbyder vores land, der ellers ikke er til salg, til laveste bydende."* Borgmester i Kommune Kujalleq, Malene Vahl Rasmussen (DEM), skrev på kommunens hjemmeside den 9. september, at hun *"gerne [vil] byde alle investeringer, der kan være med til at skabe udvikling og nye muligheder i Sydgrønland, varmt velkommen."* Hun fremhævede særligt, at boligområdet indgår i partnerskabet, og understregede, at kommunen ønsker at være en aktiv samarbejdspartner for Naalakkersuisut, Danmark, EU og de virksomheder, der vil investere i Sydgrønland.

Ifølge Sermitsiaq den 8. september fyldte sikkerhedspolitikken mest på rigsmødet mellem Jens-Frederik Nielsen, Færøernes lagmand Beinir Johannesen og Mette Frederiksen. Statsministeren udtalte til Sermitsiaq, at sikkerhedssituationen omkring alle tre lande har ændret sig på kort tid, og pegede bl.a. på forsvarsaftalen fra 1951 som mulig ramme for et videreudviklet samarbejde med USA og udtalte, at *"det er det grønlandske folk, der skal bestemme deres egen fremtid. Og selvfølgelig er Grønland ikke til salg."*

Præsentation af ekspertrapporter om de menneskeretlige aspekter ved antikonceptionssagen

Jens-Frederik Nielsen og naalakkersuisoq for børn, unge, justitsområdet og ligestilling, Mariane Paviassen Jensen (IA), præsenterede den 28. august 2026 ekspertundersøgelserne af de menneskeretlige aspekter af antikonceptionssagen. Hovedbudskabet var, at rapporterne peger på alvorlige menneskeretlige

konsekvenser for de berørte kvinder, men at det ikke er op til Naalakkersuisut at afgøre, om der juridisk har fundet folkedrab sted. De henviste samtidig til styregruppen for de berørte kvinders ønske om, at sagen ikke anvendes i politiske kampagner eller politiseres yderligere. Jens-Frederik Nielsen skitserede fire spor for den videre proces: anerkendelse af de berørte kvinder gennem erstatning og undskyldning, en healingsproces i Grønland, etablering af en forsoningskommission samt videre håndtering af andre historiske sager, herunder juridisk faderløse og adoptioner gennemført uden forældrenes samtykke.

Forsoningssporet blev fulgt op under statsminister Mette Frederiksens besøg i Nuuk. KNR skrev den 8. september, at både Mette Frederiksen og Jens-Frederik Nielsen talte for et fælles forsoningsarbejde. Jens-Frederik Nielsen udtalte således til de fremmødte medier under et besøg til Qooqqut den 7. september, at Naalakkersuisut ønsker en forsoningskommission forankret i Grønland med deltagelse fra Danmark. Sermitsiaq beskrev samme dag som KNR, at kommissionen efter Naalakkersuisuts ønske skal beskæftige sig med andre historiske sager, herunder juridisk faderløse og bortadoptioner uden forældrenes samtykke.

Ny sundhedsaftale mellem Grønland og Danmark

Naalakkersuisoq for sundhed og personer med handicap, Anna Wangenheim (DEM), og sundhedsminister Ida Auken offentliggjorde i en pressemeddelelse den 4. september 2026 en aftale, der permanentgør ordningen, hvor grønlandske patienter kan modtage specialiseret behandling på danske sygehuse uden betaling fra det grønlandske sundhedsvæsen. Aftalen træder i kraft 1. januar 2027. Den permanente danske finansiering indebærer ifølge Naalakkersuisut en årlig besparelse for det grønlandske sundhedsvæsen på ca. 185 mio. kr. Anna Wangenheim udtalte til Sermitsiaq efter offentliggørelsen af aftalen: *"Jeg er rigtig glad for denne her aftale. Det viser historisk velvilje til, at når vi vil hinanden det godt, kommer der gode aftaler, som gavner vores borgere"*. Aftalen omfatter desuden etableringen af et nyt medicinsk fagråd samt forenkling af de administrative arbejdsgange i forbindelse med et patientforløb i Danmark. Fagrådet skal komme med forslag til, hvordan der kan skabes større lighed for grønlandske patienter, herunder på områder som kræftbehandling og fertilitetsbehandling. Pele Broberg hilste aftalen velkommen i et Facebook-opslag den 4. september 2026 og lagde vægt på, at det vigtigste ikke er, hvem der får æren for aftalen, men at *"omkring 185 millioner kroner nu kan blive i vores eget sundhedsvæsen i stedet for at blive sendt til Danmark."*

Kort nyt

- Sermitsiaq skrev den 8. september 2026, at Naalakkersuisut og den danske regering har indgået en hensigtserklæring om at undersøge mulighederne for dansk støtte til modernisering af offentligt ejede lejeboliger i Grønland. En fælles arbejdsgruppe forankret i Finansdepartementet og Finansministeriet skal kortlægge investeringsbehovet og mulige finansieringsmodeller frem mod foråret 2027.
- Sermitsiaq skrev den 8. september 2026, at det amerikanske Greenland Energy Company vil overtage det britiske 80 Mile, som gennem datterselskaber har olie- og råstoflicenser i bl.a. Nunap Qeqqa, Qeqertarsuaq, Nuussuaq og Moriusaq. Selskaberne har tidligere været kritiseret af naalakkersuisoq for udenrigsanliggender, erhverv, råstoffer Múte B. Egede (IA) for offentlige udmeldinger om olieprojektet i Nunap Qeqqa. Overtagelsen kræver Naalakkersuisuts godkendelse.